

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 67

ВЕРЕСЕНЬ • SEPTEMBER 2015 • Nr. 17 (2925)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

Під час процесу було заборонено знімати трьох суддів, руками яких Кремль нечуваним чином познущався над двома громадянами України. Це означає, що судді прекрасно усвідомлюють, в яку ганебну справу їх було втягнуто. І ще, символічно, так як любить життя, один з російських суддів має українське прізвище – Сергій Михайлюк, засуджений український патріот має російське прізвище – Сенцов. Такі вирокі долі.

Увазі читачів останнє слово Сенцова перед зачитанням цього ганебного вироку на основі повністю сфабрикованої справи, цього глуму над основами здорового глузду, правопорядку, милосердя.

З ВИСТУПУ СЕНЦОВА

Сподіваюся, ваша честь, це буде моє не останнє слово.

Я не буду ні про що вас просити і випробовувати поблажливості – тут всім все зрозуміло. Суд окупантів не може бути справедливим за визначенням.

Я хочу сказати про інше. Був такий персонаж Понтій Пилат. Він просидів на Місяці багато років, обдумуючи свій вчинок. Потім, коли його просили, він йшов по місячній доріжці з Га Ноцрі і говорив йому: ти знаєш, ти був правий. Найстрашніший гріх на землі – це боягузтво. Це написав великий російський письменник Булгаков у книзі «Майстер і Маргарита».

Олег Сенцов та Олександр Кольченко в залі суду. С-на: Рейтер

Російський суд відправив українського режисера Олега Сенцова на 20 років до тюрми, його друга, активіста Олександра Кольченка на 10 років. Обидва вони з Криму, основна вина – допомога українським військовим частинам, яких навесні 2014 року на півострові блокували російські інтервенти. Офіційно – судили за тероризм. Сенцова затримали в травні 2014 в Симферополі під час мітингу проти російської окупації Криму. Деякі оглядачі кажуть, що цей нелюдський вирок показовий, передусім для громадян самої Росії, які мають боятися навіть думати про який-небудь спротив нинішній російській владі.

І я з ним згоден. Боягузтво – найголовніший, найстрашніший гріх на землі. Зрада – це приватна форма боягузтва.

Більшість зрад починається з маленького боягузтва, як у прикладі з Чирнієм (один зі свідків обвинувачення – Ред.). Коли тобі надягають мішок на голову. Трошки б'ють, півгодини, і через півгодини ти вже готовий зректися всіх своїх переконань, обмовити себе в чому завгодно, обмовити інших людей, щоб перестали бити. Я не знаю, чого варті твої переконання, якщо ти не готовий за них постраждати або померти. Я дуже радий, що Гена Афанасєв зміг переступити через себе (ідеться про іншого свідка обвинувачення, який на суді відмовився від своїх попередніх свідчень проти Сенцова, заявивши, що їх вибили у нього тортурами – Ред.). Він оступився, але врешті-решт, зрозумів, що у нього є шанс, і зробив дуже мужній, дуже правильний вчинок. Я був дуже здивований цим. І радий за нього. Справа не в тому, що буде великий скандал, будуть проблеми, і нас виправдають – такого не буде. Я радий за нього, що він буде жити далі і відчувати себе людиною, яка не злякалась. Йому продовжують погрожувати, приходять, б'ють ногами, але він вже зробив крок у правильну сторону, і назад вже не повернеться. Я дуже за нього радий.

Продовження на 7 стор. ►

XI

СОБОР УГКЦ І ПРАВОСЛАВНІ

Патріарший Собор – подія, яка відбувається в Церкві з часу її виходу з підпілля що п'ять років. Делегатів вибирають на єпархіальних соборах, які впродовж останнього року відбулися в усіх греко-католицьких єпархіях. Таким чином делегати із 57 країн світу брали участь в роботі чергового Собору.

Особливим моментом цієї події, за словами патріарха Святослава, була присутність владыки Ігоря Ісиченка, Архієпископа Харківського і Полтавського УАПЦ, зі своїми священнослужителями. «Уперше в історії Церкви ми приймаємо православних делегатів на Соборі. Сподіваємося, що ваша присутність стане закликом до єднання християн в Україні, спадкоємців Володимирівського Хрещення», – підкреслив він.

В Івано-Франківську пройшла VI сесія Патріаршого Собору Української Греко-Католицької Церкви на тему «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом». Участь приймали близько 200 делегатів, в тому числі миряни з різних єпархій УГКЦ України та світу.

Учасники Патріаршого Собору під час відкриття пам'ятника Митрополитові Андрєві у Франківську. С-на: Юрій Гриньків

Нещодавно в інтерв'ю виданню «Верховинські вісті» владыка Ігор Ісиченко наголошував, що «єдина Церква, яка реально зберегла тяглість київської традиції – Греко-Католицька. Адже православні Церкви, які існують у нас, на жаль, пережили розрив традиції після 1686 р., коли наша Церква була підпорядкована Москві і почала інтенсивно асимілюватися. А Греко-Католицька Церква у замкненому середовищі Галичини, не розчиняючись у польському католицькізмі, зуміла бережно зберегти київську помісну традицію. І з кінця XIX століття, значною мірою завдяки митрополитові Андрєві Шептицькому, УГКЦ почала повертати собі ті риси української ідентичності, яких ми всі потребуємо в Україні».

«ДивенСвіт»

Владика Венедикт (Алексійчук): «Не можемо сказати, що Іван Предтеча був особливо наближений до Господа. Богові, як відомо, близьким є кожен, хто вірить у Нього. Правда, на честь святого Івана маємо багато свят: різдво, зачаття, усікновення голови, перше, друге і третє віднайдення його голови, собор. Ми святкуємо пам'ять святих у день їхньої смерті на знак того, що вони, виконавши свою земну місію, народжуються для неба. Бо смерть на землі – це народження для неба.

У житті Івана Предтечі показані різні аспекти. І це не тому, що він був вибраний, бо кожен з нас – вибраний, якщо обрав Бога. Життя Івана показує його особливу місію. Як він сам казав, що йому потрібно «маліти, а Господу рости». Це унікальне завдання має кожен з нас. Кожен володіє різними дарами, талантами, здібностями від Бога. Ми часто собі все це присвоюємо. Я знаю, я розумію, я маю досвід... Так ми ставимо себе в центрі. Ми не усвідомлюємо того, що це все дав нам Бог».

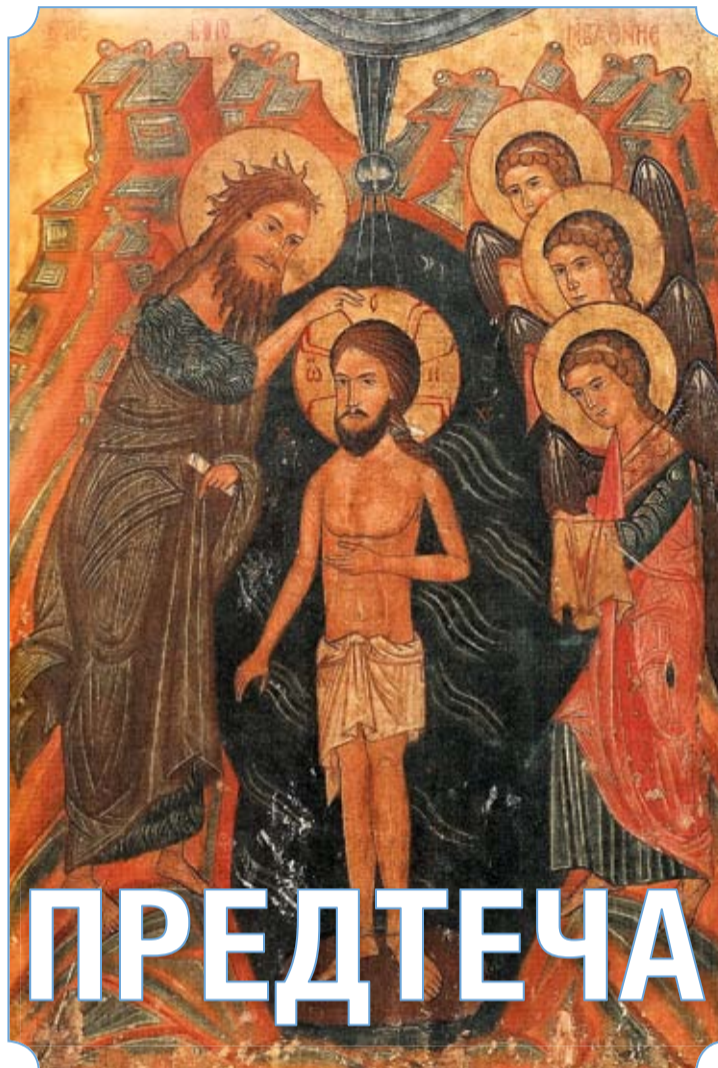
Іван Хреститель дав взірцевий приклад богопосвяченого життя. Він закликав людей до покаяння, кажучи: «Слідом за мною йде сильніший від мене, що Йому я недостойний, нахилившись, розв'язати ремінця Його сандалів. Я вас хрестив водою, а Він хреститиме Святим Духом».

Отець Юліан Катрій у книзі «Пізнай свій обряд» так характеризує постать Івана Хрестителя: «Його особа поміж святими Старого Завіту особливо визначна, незвичайна і геройська. Св. Іван Хреститель це велетен духа, що стоїть на грані двох Завітів: Старого й Нового. Він замикає пророків, а відкриває апостолів. Він не тільки пророк, але й предтеча-вістун, хреститель і мученик. Він одинокий мав ласку хрестити того, що Його інші пророки тільки предсказували та в душі бачили. Він був очищений від первородного гріха ще в лоні своєї матері».

Владика Венедикт: «Його називають Предтечею, бо він був перед Христом. Його завдання і покликання полягало в тому, щоб підготувати людей до приходу Месії на світ. Він той, який вказував: «Ось Агнец Божий». Він навчав людей про прихід Христа. Він хрестив людей через вмивання їх у ріці Йордан».

За Євангелистом Лукою початок діяльності Івана Хрестителя припадає «у п'ятнадцятий рік панування Тиверія кесаря, коли Понтій Пилат панував над Юдеєю, коли в Галілеї тетрархом був Ірод». Ця цитата вказує на 27–28 роки, як роки його служіння. Іван переважно проповідував вздовж Йордану у тій частині русла ріки, що була найближче до Єрусалиму, тобто біля її витоків до Мертвого моря. Деколи він переходив на інше місце, коли берег ріки ставав слизький від дощів, чи течія ставала сильна. Він тоді вибирав два інші місця – Витанія за Йорданом чи Айноні біля

Пам'ять про усікновення чесної голови св. Івана Хрестителя вшануємо 11 вересня. Про цю подію говорить Біблія. У цей день вірні дотримуються строгого посту. Згідно з переказами, поминати день усікновення голови Предтечі Господнього Івана почали ще його учні. Але традиція празника та його поширення остаточно сформувалися в V ст.

Початок XV століття, Радруж (Закерзонський Край), нині в Львівському Національному Музею. Христос у білій пов'язці стоїть на камені посеред синьо-зеленого овального плеса Йордану. Обабіч височать скелясті береги. Ліворуч Іван Предтеча з кошлатим волоссям; праворуч три ангели, перший з плащем Христа в руках. Згори з напівкруглого синьо-зеленого сегменту неба, на видовженому клині променів спускається білий голуб – символ Бога-Отця та Святого Духа. (з книги «Українське Народне Малярство XIII-XX ст.»)

Саміму. За ці місця також говорить той факт, що Ірод Антипа мав право схопити Івана лише на східній частині Йордану у Переї, де були його володіння.

Іван Хреститель вимагав переоцінки всього

життя і докоряв за легковажність тим, хто думав, що самого обряду хрещення достатньо для прощення гріхів. Перед хрещенням люди сповідували свої гріхи. За свідченнями Йосипа Флавія, Іван вчив людей вести «чистий спосіб життя, бути справедливими один до одного і шанобливими до Предвічного». Він мало говорив про ритуали, а передовсім ставив моральний обов'язок людини: «У кого дві сорочки – нехай дасть вбогому; а хто має поживу – нехай робить так само».

Слухаючи Предтечу, народ постійно перебував у чеканні. Багатьом було відомо, що Ісус тривалий час перебуває невідомим, тому слова Івана: «Він стоїть серед вас» заставили серця прискорено битися. І в цей час серед юрби на березі з'явився Чоловік з Назарету. Він разом з всіма готувався прийняти хрещення від Івана. Коли Іван підійшов до води, всіх вразили дивні слова, звернені до Галилеянина: «Я повинен хреститися від Тебе і чи Тобі йти до мене?». Відповідь Ісуса: «Допусти це тепер, бо так годиться нам виповнити усю правду» нічого не пояснила оточенню, але для Івана мала певний зміст – він погодився здійснити обряд. У ту мить, коли Ісус стояв у річці і молився, сталося щось таємниче, про що пізніше Іван Богослов скаже: «І свідчив Іван, промовляючи: Бачив я Духа, що сходив, як голуб, із неба, та зостався на Ньому. І не знав я Його, але Той, Хто хрестити водою послав мене, мені оповів: Над Ким Духа побачиш, що сходить і зостається на Ньому, це Той, Хто хреститиме Духом Святим. І я бачив, і свідчив, що Він Божий Син!».

Хрещенням Спасителя пророк Іван завершив своє пророче служіння. За відважне проповідування і напоумлення навіть найбезбожнішого царя Ірода Іванові відрубали голову, яку християни дуже вшановують.

Владика Венедикт: «Ісус Христос... Іван Предтеча... Ми любимо їх порівнювати. У нас виринає осудження когось із порівняння. Але кожен із нас живе унікальним і неповторним життям. Коли говоримо про покликання Івана Предтечі, то його покликання полягало в тому, щоб підготувати людей до Божого приходу. Декілька учнів Івана Предтечі, які були з ним, пішли за Ісусом.

Христос... Син Божий... Це інше завдання і покликання, яке він мав на землі. Тому потрібно вчитися бачити те, чого Бог від нас хоче. Яке наше покликання на землі? Хтось не може виконати чисте покликання за когось. Я не можу ваше виконати покликання, а ви – моє. Важливо не порівнювати, а бачити унікальність покликання кожного. Бог любить усіх однаково. Він віддав своє життя за кожного з нас».

Джерела: РІСУ, Вікіпедія, «Католицький Оглядач» (фрагмент розмови Руслани Ткаченко з владикою Венедиктом)

Важкі питання віри

Якщо мученик не перебуває в стані благодаті...

В Пакистані спалили християнина за те, що він відмовився прийняти іслам. Звичайно, це героїчна смерть. Але що відбувається, якщо християнин, який вмирає за свою віру, в момент смерті повністю не перебуває в стані благодаті як після Таїнства Сповіді? Якщо у нього на совісті є не висповідані гріхи, в тому числі і тяжкі?

Переслідування християн у світі стало вже повсякденним фактом. Якщо б у нас, на Заході, вбили людину, яка сповідує іншу віру, то протестам не було б кінця і вони були б справедливі. На жаль, зовсім не так відбувається в тих випадках, коли вбивають християн.

Бути готовим віддати життя за віру в Христа – це, безумовно, найдосконаліший акт любові по відношенню до Бога. Така любов до Господа, нагадує нам святий апостол Петро, покриває безліч гріхів. Згідно з вченням Церкви, мучеництво освячує грішних

ка, роблячи його праведником, навіть в тому випадку, коли він ще не був хрещений, але готується до Хрещення, будучи катехуменом. Мучеництво стирає всякий смертний і всякий повсякденний гріх і відшкодовує всі тимчасові кари за скоєні гріхи.

Тому мученик відразу ж потрапляє до Раю, минаючи Чистилище. Папа Інокентій III навіть писав, що молитва за мученика образлива. Ось чому для прославлення мученика у лику блаженних Церква не проводить процес з визнання героїчних чеснот і з визнання чуда, здійс-

неного за заступництвом прославленого. Однак для канонізації – зарахування до лику святих – цей процес необхідний.

У випадку дорослих людей для повного відпущення гріхів в момент мучеництва необхідне хоча б недосконале покаяння в гріхах. Навіть Таїнство Хрещення не відпускає гріхи без мінімального покаяння, і тим більше – мучеництво. Тим не менше, справедливо вважається, що добровільне прийняття смерті заради визнання віри в Христа вже має на увазі жаль за свої гріхи.

Мучеництво означає повноту благодаті і слави, і тому мученик отримує на Небесах особливий вінець – ореол. Святий Тома Аквінський називає його *gaudium* (потіхою), привілейованою нагородою за привілейовану перемогу. Тому, коли ми дізнаємося про смерть християн з причини їхньої віри, ми повинні відразу ж просити у них молитовного заступництва, тому що вони, безсумнівно, перебувають перед обличчям Бога, де продовжують віддавати своє життя за кожного з нас.

Радіо Ватикан

НАВІЩО ЗБИРАЮТЬСЯ СИНОДИ ЄПІСКОПІВ?

Синод Єпископів є постійним органом, заснованим блаженним папою Павлом VI 15 вересня 1965 у відповідь на побажання Отців II Ватиканського Собору, з метою підтримувати справжній дух Собору.

Слово «Синод» («збори») походить з грецької мови, і його первісне значення – «спільний шлях». Це відображає саму суть Синоду як інструменту єпископської колегіальності. Синод – це простір зустрічі єпископів один з одним, зі Святішим Отцем і навколо нього, місце для обміну досвідом та інформацією для спільного пошуку універсальних пастирських рішень. **Таким чином, Синоду можна дати наступне визначення: це асамблея представників католицького єпископату, завдання яких – допомогти Папі порадами в управлінні Вселенською Церквою.**

Вже в період підготовки до II Ватиканського Собору визріла ідея єпископського органу, який би надавав допомогу Папі. У 1959 році нунцій Сільвіо Одді запропонував створити «консультативний орган». «Звідусіль чуються скарги, – сказав він, – на те, що у Церкві, крім Конгрегацій, немає постійного консультативного органу, свого роду «малого собору», який би включав представників всієї Церкви, збираючись періодично, нехай навіть тільки раз на рік, для обговорення найгостріших проблем і для того, щоб запропонувати нові напрямки в церковній «політиці». Одним словом, орган, який би поширювався на всю Церкву, подібно до того, як єпископські конференції збирають всю єрархію або її частину в межах однієї країни чи (...) охоплюють своєю діяльністю благо всього континенту».

Архієпископ Утрехта кардинал Альфрінк в тому ж 1959 писав: «Собор ясно проголошує, що управління Вселенською Церквою – це право колегії єпископів, на чолі яких стоїть верховний понтифік. Звідси випливає, що турбота

про добре здоров'я Вселенської Церкви – це, з одного боку, справа кожного окремого єпископа, а з іншого – всі єпископи можуть брати участь в управлінні універсальною Церквою. Це можна здійснити не тільки скликанням вселенського собору, а й установою нових органів. Можливо, постійні поради досвідчених єпископів, обраних з усієї Церкви, могли б взяти на себе законодавчу функцію в єднанні зі Святішим Отцем і кардиналами Курії, а римські конгрегації зберегли б тільки консультативні та виконавчі повноваження».

Однак саме Павло VI надав імпульс цим ідеям. У 1963 році він неодноразово повертався у своїх висловлюваннях до ідеї співпраці єпископату з Наступником святого Петра та спільної відповідальності за управління Вселенською Церквою. У вересні 1965 року, на відкритті останнього етапу II Ватиканського Собору, блаженний Павло VI провів Синод Єпископів, пояснивши, що він буде збиратися «з прелатів, призначених в основному Єпископськими Конференціями з нашого схвалення». Цей Синод буде скликатися папою «відповідно до потреб Церкви» і коли папа вважатиме це необхідним. «Така співпраця єпископату, – сказав Павло VI, – буде вкрай корисною для Апостольського Престолу і для всієї Церкви, і особливо для повсякденної роботи Римської Курії». 15 вересня 1965, на початку 128 загальної конгрегації Собору, його генеральний секретар монс. Перікл Фелічі оголосив про вихід *motu proprio* «*Apostolica sollicitudo*», яким був офіційно заснований Синод Єпископів.

Радіо Ватикан

Думи мої...

З НАГОДИ 24 РІЧНИЦІ

Згадую цей рік: величезна напруга, постійні інформаційні атаки на країну, провокації, маніпуляції, вкиди. Є ті, хто не витримав і зламався, є ті, хто здурів та перейшов на істерики. Прогнозований процес, коли беззахисне інформаційне поле потерпає від величезної підготовленої пропагандистської машини ворога. Звичайна тактика вимотати опір, переконати у програванні, вселити в українців зневіру у власних силах, побільше депресій з екранів ТБ, негативу зі сторінок наших ЗМІ, а тих, хто вірить у краще і не здається – обстрілювати армією своїх тролів, котрим залюбки допомагають і наші місцеві популярні ідіоти, та ті з нас, хто любе, що не може зрозуміти у силу своєї малої поінформованості або ж браку знань, звик вважати зливом та зрадою. Ну, таке...

Чи вимотали за рік? Ні. І не вимотали. У мене перед очима Майдан, тоді, коли труни носили. І у хвилини розпачу від суцільних тупих криків про *зрадусепропало*

навкруги, я згадую ті кадри. Знаєте, це був момент, коли чітко усвідомлюєш, що тобі подарували шанс – там міг бути ти. І ще дуже добре розумієш, що з того моменту живеш за себе і за тих, хто там віддав своє життя. І ось два варіанти: або таки збудувати країну, або ж плюнути на все і вернути стару систему, а потім жити з думкою, що за тебе життя віддали, а ти на це наплював. Нова країна – це країна, де панує закон, а не сила, де керує мудрість, а не емоції, де не домінує популізм. І скільки буде сил – використаю всі свої можливості для того, щоб ні через популізм, ні через чийсь емоційність, дурість нас не вернули у старі часи. Ми будемо йти разом з адекватним світом, ми будемо у нього вчитись, ми почнемо виховувати молодь з новим баченням і поступово замінювати старі кадри, хто б там що не верещав і які би бунти через свої бізнеси чи амбіції не провокував. Нас чекає ще один дуже важкий рік, але прорвемося.

Богдан Карпенко (з Фейсбуку)

ДЕФОЛТУ В УКРАЇНІ НЕ БУДЕ

Україна домовилася з приватними кредиторами про списання 20% боргу із загальної суми у понад 19 млрд доларів. Виплату решти заборгованості буде відтерміновано до 2019 року. Кредитори «спишуть» близько 4 млрд

дол. боргів, вартість кредитів не підвищуватиметься впродовж усього терміну погашення, а саме погашення буде відтерміноване на 4 роки – до 2019 року. Міністр фінансів Н. Ярецько, відповідальна за переговори з кредиторами, назвала угоду про реструктуризацію «найбільш вигідною із можливих». При цьому Україна попросила Росію погодитися на ті ж самі умови погашення боргу, що й інші кредитори. Йдеться про борг у 3 млрд дол., які Україна отримала від Росії наприкінці грудня 2013 року, в останні тижні правління Януковича. Москва відмовилася і заявила, що очікує повних і вчасних виплат за цим боргом, який має бути сплачено до грудня цього року. (BBC)

ЩО ЗАХІД РАДИВ УКРАЇНІ В 2014

Влада США у 2014 році радила офіційному Києву утриматися від військового протистояння з Москвою у Криму. У США на той момент враховували, що уряд України був тимчасовим, і вважали, що українська армія не зможе протистояти російським загонам спецпризначення. Також вказується, що не було ясності щодо справжніх намірів Кремля. При цьому Вашингтон побоювався, що початок воєнних дій у Криму з боку України міг би стати причиною для повномасштабної російської інтервенції. Рекомендації Вашингтона були порадою. Схожі рекомендації Київ отримував і від урядів європейських держав. Нині низка експертів вважають ці рекомендації помилковими, оскільки тодішня позиція призвела до ще більшої агресії з боку Росії. На думку інших – навпаки, завдяки такій політиці Києва Росія застрягла на Донбасі, а Крим став анклавом, який дуже дорого утримувати, особливо з урахуванням відсутності сухопутного сполучення з півостровом. Серед представників української влади на той час також були суперечки щодо того, чи варто вести силове протистояння в Криму. Український уряд навіть звертався до Вашингтона з питанням про можливість надання військової підтримки. (DW)

АРТЕМІВСЬК – БАХМУТ

Мешканці Артемівська, що в донецькій області, висловилися за повернення давньої назви міста – Бахмут. Процес переіменувань населених пунктів відбувається в рамках нової політики декомунізації України. У 1924 році місто Бахмут перейменували на честь російського більшовика Фйодора Сергєєва (Артема). (УНІАН)

ГОСПІТАЛЬ ВІД США

Сполучені Штати передали Україні військово-польовий експедиційний госпіталь вартістю 7,6 мільйонів доларів з метою покращення здатності країни лікувати вояків, поранених в операціях із захисту суверенної української території від агресії об'єднаних російсько-сепаратистських сил на сході України. Цей військово-польовий госпіталь може надавати медичну допомогу трьом тисячам осіб. Складається з чотирьох наметів, розгортається протягом 24 годин і може діяти автономно без постачання до 10 днів. Американські військові протягом місяця навчатимуть українських колег, як найефективніше використовувати госпіталь. (А. Ф.)

НАТО В ГРУЗІЇ

Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг відкрив навчальний центр у Грузії. Військовослужбовці, які навчатимуться там, повинні підвищити свою кваліфікацію до стандарту НАТО і підвищити шанси на вступ Грузії до альянсу. Офіційний Тбілісі заявляє, що центр не є військовою базою НАТО, а його відкриття не спрямоване проти Росії. (Радіо Свобода, BBC)

МЗС – ЗМІНИ

В міністерстві закордонних справ України англійська стала обов'язковою для всіх дипломатів та адміністративно-технічного персоналу. (Павло Клімкін, міністр)

ГАЗ У СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ

Поблизу узбережжя Єгипту в Середземному Морі виявлено великі поклади газу. Італійська енергетична компанія Ені, яка, власне, й виявила «блакитне паливо», встигла заявити, що це одне з найбільших у світі газових родовищ. («Збруч»)

У морозну неділю, в розпал подій Євромайдану, в центрі Києва зібрався багатотисячний протест. Замість звичайного ревіння натовпу на майдані панувало мовчання – лише зі сцени звучав тихий і спокійний голос літньої людини в чорному одязі священника. «Працюй, ніби все залежить від тебе. А молися до Господа, ніби все залежить від Нього», – завершив він виступ. За мить площа вибухнула оплесками.

Ця людина, котра зверталася до співвітчизників зі сцени Майдану в день, коли найважчі дні революції були ще попереду, – Блаженніший Любомир Гузар, колишній предстоятель Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ). Протягом десятка років він залишається моральним авторитетом для цілого покоління українців. Його телевізійні виступи збирають рекордну аудиторію, а висловлювання миттєво стають афоризмами.

Повагу українців до 82 річного єпископа релігійзнавці називають суспільним феноменом. Ще в 2008 році Гузару довіряли 21,2% жителів України, серед яких були не тільки парафіяни УГКЦ – на той момент такими називали себе близько 9% населення країни. Можна припустити, що тепер популярність священника тільки зросла. Згідно з дослідженнями фонду Демократичні Ініціативи 2015 року, парафіянами УГКЦ себе називають 11% співвітчизників.

Секрет такої популярності Гузара більшість людей, які знають його, пояснюють одночасно – простою і мудрістю відповідей архієпископа на гострі питання, які хвилюють сучасну людину. Андрій Гундер, голова Американської Торгівельної Палати в Україні, згадує, як одного разу на зустрічі з підприємцями хтось запитав Гузара: «Отче, а як навчитися любити?». На що той просто і з гумором відповів: «Треба спробувати».

«Він говорить дуже простою людською мовою, але одночасно це мова високого європейського інтелекту», – розповідає про знайомство з Гузаром український правозахисник і дисидент Семен Глузман.

На думку оглядачів, у Гузара є дві риси, поєднання яких робить його надзвичайно привабливою людиною в суспільстві: з одного боку, він представляє Церкву, інститут, до якого сьогодні тільки зростає довіра суспільства. З іншого боку – на його репутації немає плям.

ВІРА

Любомир Гузар походить з родини львівських інте-

лігентів. Серед його дідів і прадідів були священники, що служили у Львові та Галичі. Тому десятирічним він прийняв незвичайне для дитини рішення – вступити до християнської школи при одному з львівських монастирів. Однак настоятель, розуміючи, яке майбутнє чекає молодого священника в ССРСР, відрадив його.

Гузар роки, коли був священнослужителем в США.

Ця Церква в еміграції стала центром не тільки духовного, але й соціального життя, і цю ідею він через 50 років поверне в Україну – однією зі сфер діяльності УГКЦ стане розвиток волонтерства та соціального підприємства.

В кінці 1960-х років Гузар

висвятити трьох єпископів для української Церкви, одним з яких став Гузар. Про висвячення Гузар не говорив наступні 19 років, і тільки в 1996 році його регалії підтвердив Папа Римський Іван Павло II. У 1984 році Йосиф Сліпий вмирає, і Рим призначає главою УГКЦ Мирослава Любачівського, при якому на почат-

тель оголосив про відставку, синод несподівано обрав на його місце наймолодшого єпископа УГКЦ – 40-річного Святослава Шевчука. Багато поставилися до такого вибору насторожено. На що Гузар лише посміхався. Курс Церкви при новому настоятелі передбачувано не змінився. А в промові на інтронізації Шевчук не просто повторив, але й розвинув слова свого попередника про київський початок УГКЦ, назвавши греко-католиків «спадкоємцями Церкви Володимирова хрещення».

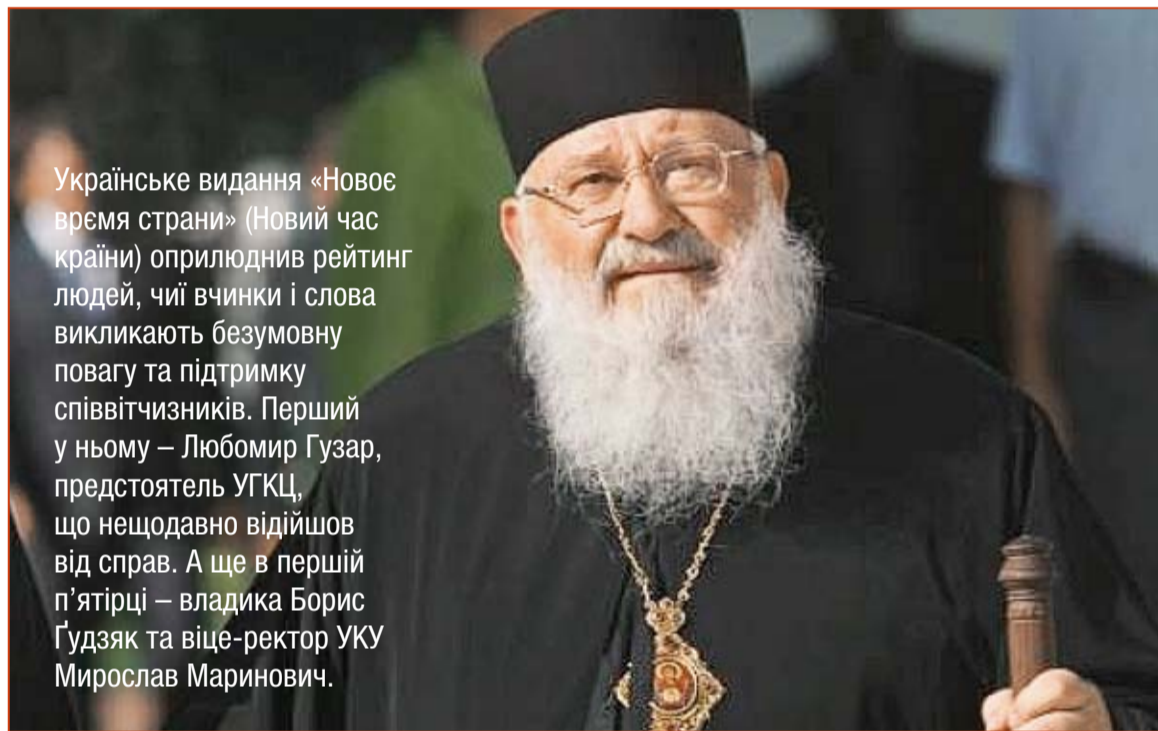
РОЗМОВИ З БОГОМ

Сьогодні Архієпископ, який пішов на спочинок, живе недалеко від Києва, в селі Княжичі, у просторому і світлому будинку, який сам залишає рідко, зате майже ніколи не відмовляє у візитах гостям. «Моя мрія про Україну ще не здійснилася, зовсім ні», – каже він неголосно «НВ», зважуючи кожне сказане слово. – Українське суспільство все ще дуже розділене, і питання зовсім не в нинішній війні. Нас довгий час ділили між різними країнами. Через це ми не хочемо і не вміємо спілкуватися один з одним. Ми не відчуваємо єдності, а значить, і власної сили. Війна, якою б жахливою вона не була, це й шанс подолати нашу відчуженість один від одного».

Він завжди прагнув проявляти громадську активність співмірно зі своїм саноном і положенням. Одним з перших на Всеукраїнській Раді Церков і Релігійних Організацій Гузар відмовився засудити учасників акції «Україна без Кучми» наприкінці 1990-х. Навпаки – він публічно назвав гріхом корупцію, що вразила владу. А в 2011 році Гузар виступив ініціатором створення групи 1 грудня – громадської ради інтелектуалів, покликаної своїм авторитетом допомогти розвитку громадянського суспільства в Україні. Втім, сам Гузар про себе говорити не любить – марнославство йому чуже. А на питання про те, як воно бути моральним авторитетом для цілої країни, відповідає просто: «Я не знаю». І після паузи продовжує: «Священик повинен служити людям. У мене ніколи не було відповідей на всі питання, немає їх і зараз. Тому багато чому я вчився і вчуся в інших людей. У молитвах я прошу Бога, щоб він, як батько, зайнявся нами, а ми навчилися бути відповідальними людьми і поважати один одного. Без цього нам не побудувати здорового суспільства».

Підготував Роман Феценко, «НВ»

МОГУТНІЙ СТАРЕЦЬ. АВТОРИТЕТ НАЦІЇ

Українське видання «Новое время страны» (Новий час країни) оприлюднив рейтинг людей, чий вчинки і слова викликають безумовну повагу та підтримку співвітчизників. Першим у ньому – Любомир Гузар, предстоятель УГКЦ, що нещодавно відійшов від справ. А ще в першій п'ятірці – владика Борис Гудзяк та віце-ректор УКУ Мирослав Маринович.

Це було в 1943 році, в розпал війни. Ще через рік сім'ї Гузара вдалося емігрувати до США. В результаті більша частина життя майбутнього глави Церкви минула за межами України. Через це, як зізнається Гузар, він досі відчуває себе на Батьківщині чужинцем.

«Він виріс у несоветській культурі, тому багато чого в психології українців йому незрозуміло досі», – згадує Борис Білинський, однокласник Гузара з львівської гімназії і його близький друг. – Наприклад, [він не розуміє] як ми можемо публічно відстоювати одну точку зору, а в близькому оточенні говорити протилежне? Він так не звик».

У Нью-Йорку Гузар отримав релігійну освіту в лоні УГКЦ, яку в ССРСР до того часу вже заборонили. У ті роки становище розсіяних по світу українських емігрантів і УГКЦ було однаково складним. Гузар згадує, як на великі свята в родині діаспори звучало побажання наступного року зібратися в такому ж складі в Україні. І з кожним роком ця надія танула. «Нашим домом тоді стали українська мова, культура і віра», – згадує

познайомився з чинним предстоятелем УГКЦ Йосифом Сліпим. Після 18 років сибірських заслань советська влада нарешті відпустила опального ієрарха в Рим, вважаючи, що літній і немічний Йосиф вже не зможе відродити Церкву. Враження від спілкування з владикою було таким великим, що Гузар вирішив піти за ним до Риму для того, щоб продовжити релігійне навчання. Здобувши ступінь доктора богослов'я, він стає ченцем-настоятелем у монастирі Студіон у передмісті Риму, а потім і помічником Сліпого. Саме тоді в молодого священника розкривається талант вирішувати конфлікти і суперечності в простій бесіді. Предстоятель відправляє Гузара вибудовувати діалог з церковними громадами Канади, Парагваю, Бразилії, Австралії та інших країн, де була присутня УГКЦ. «Тоді я зрозумів, що люди скрізь однакові, – з посмішкою згадує той час Гузар. Їх хвилюють одні і ті ж проблеми, і якщо ви до них добрі, то і вони будуть ласкаві до вас».

1977 року в житті Церкви сталася зовсім незвичайна подія. Кардинал Сліпий вирішує потай від Ватикану

ку 1990-х Церква фактично повертається в Україну.

ЦЕРКВА

Найбільшим внеском Гузара у розвиток УГКЦ фахівці вважають те, що ця Церква не просто стала однією з найбільш популярних в Україні, але й тепер включена у світовий християнський контекст. Єленський згадує, як, будучи предстоятелем УГКЦ, Гузар з'являвся у Ватикані в одязі, традиційному для Церкви східного обряду. Він тим самим підкреслював ідентичність Церкви, незважаючи на підпорядкування Папі Римському. Також Гузар переніс свою резиденцію зі Львова до столичного Києва, підкреслюючи тим самим національне, а не локальне значення УГКЦ.

В 2011 році несподівано для багатьох владика Гузар публічно оголосив про свій відхід з поста глави Церкви, посилаючись на проблеми зі здоров'ям. Тим не менш вплив на УГКЦ він, на думку багатьох, з тих пір зовсім не втратив. Як він сам жартував, передаючи справи: «Я не лізу на піч, де буду сидіти дідком. Багато ще хочу зробити».

Після того, як предстоя-

ПРИСУТНІСТЬ УГКЦ В ЛЮРДІ ПІД ЗАГРОЗОЮ

В 1982 році в Люрді (Франція) було збудовано церкву Успіння Пресвятої Богородиці для духовних потреб українських паломників. Раніше, тобто до 1982 року, для забезпечення духовних потреб українських паломників, ректор Санктуарію в Люрді надав Екзархату УГКЦ у Франції в Базиліці Розарію каплицю, престіл якої до сьогодні має напис французькою мовою: Autel de l'Ukraine, що означає: вітвар, тобто престіл України. Можливість користуватися цією каплицею, на даний час, втрачена.

В Люрді також є український готель, який знаходиться навпроти церкви. Протягом 25 років готель приймав українських паломників, однак від 2011 року він є закритим, оскільки потребує ремонту згідно норм, яких вимагає французьке законодавство.

Більш як 30 років українські паломники підтримували місію УГКЦ Успіння Пресвятої Богородиці, оскільки в Люрді немає українців і тому немає парафії. Війна, фінансова криза, а також численні відмови видачі віз паломникам спричинили те, що цього року ми мали значно менше паломників з України, ніж у попередні роки. Починаючи з 2013 року кількість паломників з України зменшується, в 2014 році проц з України було ще менше, а в 2015 році дуже мало.

Наша присутність в Люрді – це привілей, оскільки це єдина католицька церква візантійського обряду для східних католиків, яка об'єднує українських паломників з цілого світу. При церкві служать сестри Службниці, які допомагають

священикові приймати вірних та духовно їх супроводжують протягом перебування в Люрді. Священик та сестри монахині щодня заносять свої молитви за жертводавців та добродіїв храму Успіння Пресвятої Богородиці.

Ласкаво просимо людей доброї волі підтримати нашу церкву в цей нелегкий час, оскільки ця підтримка є дуже важливою для продовження місії нашої УГКЦ в Люрді. Пожертви можна переказувати через пошту, або на наш рахунок в банку:

Credit Agricole Pyrenees Gascogne
International Bank Account FR76 1690 6000
0622 2391 0104 555
Bank Identifier Code AGRIFRPP869
Ass St Andre Eglise Ukrainienne
8 B Rue de l'Ukraine
65100 Lourdes, France

Щиро дякуємо за сприяння в поширенні цього прохання серед ваших знайомих, друзів і парафіян.

З молитвою,

о. Герман Ничак, ЧСВВ та сестри Службниці

Революція Гідності, вони це зробили

СВЯТОСЛАВ ВАКАРЧУК, 40 РОКІВ

Під час Євромайдану: лідер гурту «Океан Ельзи».

Після спроби штурму в ніч з 10 на 11 грудня Святослав Вакарчук організував концерт першого складу «Океан Ельзи» на підтримку Майдану. "Важливі речі єднають", - написав він у своєму твітері.

Я згадаю декілька історій, які викарбувалися в пам'яті. Вони в хронологічному порядку.

Дуже сильне враження справила на мене неймовірна кількість людей, яка зібралася на Майдані 1 грудня 2013 року після нічного розгону й побиття студентського мітингу під стелою в ніч на 30 листопада. Звісно, з самого ранку поїхав на Хрещатик. Мені просто чудом вдалося опинитися в центрі цього величезного зібрання сотень тисяч, а може й мільйона людей. На Майдані була створена така собі імпровізована трибуна на звичайній вантажівці, і я також тоді зміг сказати промову, абсолютно спонтанно. І це я запам'ятаю на все життя.

До речі, була ще одна річ, раніше за часом. Коли виступав перед студентами в листопаді на Євромайдані, я закінчив свою промову словами: «Все тільки починається». Насправді, я мав на увазі і хо-

роше, і погане. Я й тепер повторюю ці слова, бо для мене це не якісь погані передчуття, а швидше керівництво до дії для всіх нас. Нам потрібно активно змінювати країну, не чекаючи поки хтось там інший зробить це за нас.

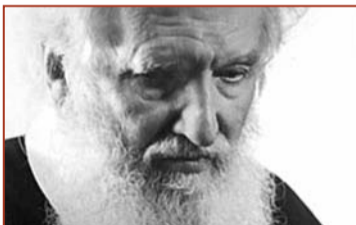
Надзвичайно сильним враженням став для мене вечір чи ніч з 10 на 11 грудня 2013 р. Я вже практично збирався лягати і, звісно, як усі ми в той час, проглядав стрічку новин і саме на «Українській Правді» прочитав повідомлення великими літерами – ПОЧАВСЯ ШТУРМ МАЙДАНУ. Включив 5-й канал, побачив що відбувається, швидко зібрався, сів в машину, заїхав за своїм водієм і ми разом пішли в епіцентр Майдану. Пам'ятаю ту кількість людей, яка буквально стікалась з усього Києва до центру міста, скільки я там зустрів своїх знайомих.

Ще один день пам'ятаю дуже добре – 22 січня

2014 року, день, коли вбили Сергія Нігояна. Прочитавши про його загибель, я просто заплакав. Роблю це вкрай рідко, а тут сльози самі йшли: загинула молода, розумна, освічена людина, ще й не української крові. У цьому всьому був символізм – Україна, українці перестали сприйматися по крові, а стали українцями за цінностями.

Що стосується особисто мене, то кардинальних змін не відбулося. Як раніше займався благодійністю, так і тепер це роблю, як до того зустрічався з людьми, спілкувався, так і зараз це роблю. Просто все це стало більш інтенсивним. А от що справді змінилося, так це мій погляд на громадянське суспільство в нашій країні: ми стали більш активними, більш дієвими. Та попереду в нас ще довгий шлях.

«Українська Правда».

Рік Митрополита Андрія Шептицького

ПОКОЛІННЯ І ГЕРОЇ

Цього року минає 150 років від дня народження однієї з найхаризматичніших постатей в українській історії – митрополита Андрія Шептицького. Але цей текст не стільки про минуле і заслуги цього видатного чоловіка, скільки про наше теперішнє і наше майбутнє.

З чого ми черпаємо варіанти розв'язання наших життєвих труднощів? По-різному буває, але погодьтєся, що,

так чи інакше, ми досить часто звертаємося до досвіду. Це може бути наш індивідуальний досвід, а може бути досвід інших людей, який ми отримуємо через спілкування з ними, читання книжок, преси, текстів з Інтернету тощо.

Досвід існує не лише індивідуальний, але й колективний, притаманний для певної групи людей. Зокрема, це є досвід покоління. Кожне покоління постає перед певними викликами та проблемами. І в кожного покоління ці

проблеми та виклики є іншими. Інколи виклики та досвід різних поколінь є настільки відмінними, що виникає так званий конфлікт поколінь.

Щоби було зрозуміло, що я маю на увазі, наведу приклад покоління, що народилося в Західній Україні в першій чверті ХХ ст. і яке мало схильність до радикальних розв'язків проблем. Це сталося внаслідок того, що, по-перше, їхнє дитинство припало на період війни 1914–1918 рр. і змагань

за українську державність 1917–1921 рр. Вони змалку бачили насилля і – свідомо чи підсвідомо – сприймали насилля як ефективну форму розв'язання проблем. По-друге, покоління їхніх батьків і дідів прогало битву за українську державу, і молоде покоління вбачало причину поразки, зокрема, в надмірній толерантності, захопленні ліберальними та лівими ідеями, браку дисципліни, сили та волі до боротьби й перемоги. Їхній бунт проти старших виражався у радикальності. Це було покоління, яке проявилось в націоналістичному

русі 1930–1940-х років.

Процес переписування та переосмислення історії – це процес пошуку відповідей на виклики сучасності у до-свіді минулого. Питання: «що робити?» і «куди прямувати?» залежить від питань: «хто ми є (як спільнота)?», і відповідно «як наші предки реагували на подібні виклики?». Один із важливих викликів багатьох минулих поколінь українців полягав у тому, щоби відстояти, зберегти українську мову, культуру, ідентичність, а кінцевою метою – здобути державну незалежність.

Продовження на 6 стор. ►

ПОКОЛІННЯ І ГЕРОЇ

▼ **Продовження. Початок на 5 стор.**

Тому вони шукали в історії тих прикладів, що допомагали би реагувати на ці виклики. Головний акцент робився на боротьбі та готовності до самопожертви: на козацьких повстаннях; на збройній боротьбі повстанців у ХХ ст.; на поетах і культурних діячах, які зазнавали утисків, намагаючись зберегти українську ідентичність через поширення українського слова та культури. На жаль, в процесі акцентування на мартирологічно-героїчних наративах витворилася парадигма «нація-жертва»: надмірний наголос на стражданнях і жертвах, що їх зазнали українці.

Моя головна теза полягає у тому, що сучасне молоде покоління (репрезентантом якого є і автор цих рядків) потребує інших історичних героїв, інших прикладів досвіду. Державу, дякувати Богові, ми вже маємо. Мені можуть заперечити: «Але ж перебуваємо у стані війни. Тому герої боротьби та самопожертви є вкрай важливими». Спробую обґрунтувати свою відповідь на такий можливий закид, який безперечно має свій сенс.

На мою думку, власне тому ми й перебуваємо у стані війни, що покоління, на плечі якого ліг тягар розбудови української держави, не зуміло відповісти на головний виклик – перетворення української держави з відсталого корумпованої пострадянської на ефективну демократичну з європейськими стандартами. А чому так сталося? Одна з причин: покоління було виховане вмирати за Україну, а не жити для неї. Погодьтеся: боротися і будувати – це два різні завдання. Як наслідок, ми не змогли модернізувати українську державу та побудувати якісно кращі суспільні відносини, тож отримали взамін напад сусіда-агресора, який вирішив скористатися з нашої неефективності та роз'єднаності. Чи стався би напад, якби нам вдалося провести необхідні реформи і змінити країну? Питання, мені видається, риторичне. Власне і зараз, як зазначає багато експертів, основне завдання Путіна – не так завоювати Україну (в прямому сенсі цього слова), як не дати їй модернізуватися. Бо модернізація України – це крах імперських ілюзій Кремля. Це означає, що вся концепція «русскаво міра» не варта й ламаного гроша. І саме тому головним завданням молодого покоління є насамперед побудувати якісно нову Україну. Це є питанням нашого виживання. Бо відбити напад ворога ми можемо, але тоді знову постане питання: що далі? Знову те саме?

Прошу зрозуміти мене правильно: я шаную подвиг героїв теперішньої війни в Україні та героїв, що боролися за Україну в минулому. Але з вище наведених причин вважаю, що ми потребуємо інших героїв, інших акцентувань. В Україні недооцінені герої доброї органічної праці, постаті, які своєю «сродною працею» (за філософською концепцією Григорія Сковороди) – громадською, інтелектуальною, політичною, фізичною – змінювали світ навколо себе, пропонували нові рішення, керувалися не лише хвилею ентузіазму, не ламаючись при цьо-

му під тягарем важких завдань і невдач, зустрінутих на шляху. Саме такий героїзм має бути мейнстрімом в публічному дискурсі про історію та в шкільній історії, щоби показати молодому поколінню приклад: «Твої предки були креативними, ефективними, успішними, вони вміли будувати, а не лише страждати, боротися та приносити себе в жертву. І ти це теж зможеш! Вір у себе, як вірили ці люди!». А в українській історії таких прикладів не бракує.

А тепер перейду, власне, до постаті одного з таких героїв – митрополита Андрея Шептицького (1865–1944). Про його діяльність можна писати (і пишуть) товсті книжки. Я б хотів у ній

Нововідкритий пам'ятник митрополиту Андрею в Івано-Франківську. С-на: Юрій Гриньків

коротко виокремити ті риси та заслуги Шептицького, які люди з мого покоління могли би взяти собі за приклад в контексті сучасних викликів.

Насамперед, приклад Шептицького вчить нас відкритості до спілкування та вміння вести діалог задля порозуміння. Іван Франко, полемізуючи щодо пастирського послання Шептицького «О квестії соціальной», писав: «Він [Шептицький] не промовляє, так як його попередники, з висока, авторитетно, напушеним і ніби маєстатичним тоном, не ходить на ходільницях і не «возвіщає», а говорить по просту, як рівний до рівних, як чоловік до людей, радить, упоминає, іноді й полає, не лякаючись ужити енергійного слова, де рід того вимагає». (ЛНВ, 1904, т.28, с.2)

Шептицький своїм прикладом показує, що, коли хочеш, щоби тебе почули, варто звертатися зрозумілою для аудиторії мовою. Коли Шептицький пише до гуцулів, він вдається до їхнього діалекту, в такий спосіб показуючи свою близькість і відкритість до них.

У час, коли значна частина галицького духовенства проклінає радикалів (членів лівої партії), цурається вести з ними діалог, вважає їх за останніх грішників, Шептицький робить візит одному з їхніх лідерів – Іванові Франку. Потім, вже після

смерті Франка Шептицький захищає прихильників вшанування Франка від нападів тих (переважно з того ж таки церковного середовища), хто вважав культ Франка шкідливим. Таким чином, митрополит Шептицький завжди показував нам, що потрібно вести діалог і поважати своїх опонентів. Ти можеш не розділяти їхнього світогляду та цінностей (як було, до речі, у випадку між Шептицьким і Франком), але щоби порозумітися, потрібно вміти принаймні вислухати позицію інших і намагатися зрозуміти, чому вони так думають.

Віддавна так повелось, що люди мають властивість ділитися на тих, які хочуть «будувати мости», і тих, які хочуть «споруджувати мури». Митрополит Шептицький належав до тих, хто волів «будувати мости». І це саме те, чого ми зараз потребуємо.

Інший вельми цінний приклад

показує свою віру в Божу ласку. Віру в те, що якою би жадливою не була ситуація, але зло – не вічне. І колись українська держава таки постане. І було би добре мати на такий випадок стратегію розвитку. Пастирське послання «Наша державність» можна вважати класикою української суспільно-політичної думки. Соромно лишень, що сучасні політики його не використовують, не читають, а значна частина навіть не підозрює про існування такого тексту.

Митрополит Андрей є дуже добрим прикладом власне тих героїв, яких молоді покоління потребує – героїв ефективною модернізації. Шептицький розумів одну важливу річ, розуміння якої часом бракує церковним діячам: якщо Церква хоче розвиватися та розширюватися, вона має реагувати на виклики сучасності, а не ховатися і робити вигляд, що нічого не відбувається. В церковному житті Шептицький зробив ряд реформаційних заходів, які мали на меті покращити освітній рівень духовенства та мирян, переосмислити соціальну роль Церкви, розвинути монаші згромадження та мирянські рухи. В суспільно-політичному житті він намагався відмежувати священників від безпосереднього ангажування в політичні справи, натомість скеровуючи її в розвиток громадянського суспільства: банки та кооперативи, стипендії для навчання здібної молоді, шпиталі, сиротинці та благодійна діяльність, підтримка культурно-мистецького життя. Митрополит Шептицький є добрим прикладом, як потрібно ефективно працювати над змінами.

Ще одна важлива риса Шептицького, яка вкрай потрібна нам, якщо ми хочемо змінити цю країну, – дух служіння. Чи можете уявити собі ситуацію, коли син заможного українського бізнесмена, всупереч планам батька ігнорує можливість чудової світської кар'єри, змінює конфесію й іде в монастир, щоб в подальшому служити народу? А саме так виглядала ситуація молодого Романа. І розчарування батька (який довго відмовляв сина від такого кроку) – це ще тільки квіточки з усіх випробувань, що випали на долю Андрея Шептицького. Частина польського середовища сприймала зміну ним конфесії як зраду. Натомість частина українського населення з підозрою вбачала в ньому польського шпигуна.

Ось у такій непростій ситуації перебував Шептицький. Додайте до цього подальший арешт і заслання в часі I світової війни, важку хворобу, яка посадила його в інвалідний візок, і ви зрозумієте, яким непростим було його життя. І в цій непростій атмосфері Митрополит виявляє дух служіння, в різний спосіб дбаючи насамперед про добро своєї пастви. І не тільки своєї – ризикував життям, допомагаючи переховувати євреїв у часі Голокосту.

Не знаю, як вам, але мені приклад Шептицького виглядає дуже актуальним в контексті викликів, які стоять перед молодим поколінням. Бо якщо ми не зуміємо якісно змінити Україну, нашим дітям й онукам, можливо, знову доведеться вмирати, щоби її не втратити.

Ігор Медвідь, історик, аспірант Інституту Українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, «Збруч»

Я вже рік перебуваю у вашій прекрасній країні і дивлюся ваш телевизор. Ваша пропаганда відмінно працює. Я вірю, що велика частина населення вірить тому, що їм говорять. Що Путін молодець, що в Україні фашисти, що Росія робить все правильно, що навкруги вороги. Дуже хороша пропаганда. Але також я розумію, що є люди більш розумні, як наприклад ви, тут, можновладці. Ви прекрасно розумієте, що немає ніяких фашистів в Україні, що Крим забрали незаконно, а ваші війська воюють на Донбасі. Навіть я, перебуваючи у в'язниці, знаю, що ваші війська воюють на Донбасі. (...) Я тут, у в'язниці, перебував з вашим офіцером, його зараз судять за інший злочин. Він брав участь у захопленні Криму. 24 березня вони на кораблях прибули до Севастополя, і блокували якраз ту військову частину в Євпаторії, яку я постачав і вивозив. Доля така цікава штука. І його ж бригада брала участь у Іловайському котлі, яка розбила українських військовослужбовців. Це факти, які лежать на поверхні. Якщо ти не примружувася, ти їх бачиш.

Ось стоять, наприклад, ваші трубадури режиму. Вони теж не дурні хлопці, вони знають, як все йде, але продовжують брехати. Вони роблять свою роботу, знаходячи собі виправдання. Напевно вони знаходять собі якесь виправдання: треба годувати дітей, треба щось робити. А навіщо ростити нове покоління рабів?

Але крім цих всіх ще є третя частина населення Росії, яка чудово знає, що відбувається, не вірить у байки вашого агітпропу, яка розуміє, що відбувається на Землі і в світі, які жахливі злочини вчиняє ваше керівництво. Але ці люди чомусь бояться. Вони думають, що нічого не можна змінити, що все буде, як є, систему не зламати, ти один, нас мало, нас усіх замурують

НОВІТНІ ПОЛІТВ'ЯЗНІ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

у тюрми, уб'ють, знищать. І сидять тихо, як миші. У нас теж була злочинна влада, але ми вийшли проти неї. Нас не хотіли чути – ми стукали в сміттєві баки. Влада не хотіла нас бачити – ми підпалювали покрішки, і врешті-решт перемогли. Таке ж відбудеться і у вас рано чи пізно. У якій формі – я не знаю. Я не хочу, щоб хтось постраждав. Просто я хочу, щоб вами більше не правили злочинці. Так що, єдине, що я можу побажати – це третій інформованій частині населення Росії – навчитися не боятися.

ЯК РЕАГУЄ СВІТ

Сенцов, Кольченко, Надія Савченко – не єдині політв'язні, яких безправно викрали з території України та кинули за ґрати. Проте саме про них світ знає найбільше. За різними даними, подібних випадків ув'язнення українських військових та цивільних осіб може бути навіть 800. Ці люди не підлягають російському судочинству, проте Кремль на це не зважає.

Світ засуджує дії російської влади. Державний департамент США заявив, що «це відверте поправлення правосуддя. Обох українців було взято у заручники на українській

території, вивезено та ув'язнено в Росії, та нав'язано їм супроти їхньої волі російське громадянство. Вони повідомляли про протиправні дії щодо них з боку російської влади, яка також обмежила їхній доступ до адвокатів, сімей та інших осіб під час більш ніж річного перебування у в'язниці. Олег Сенцов та Олександр Кольченко стали мішенню для (російської) влади через їх протест проти спроби Росії анексувати Крим».

З протестом виступив також Євросоюз.

Навіть на тлі загальної ситуації з дотриманням прав людини у Росії, вирок українському режисерові Олегу Сенцову та Олександрові Кольченку вразив журналістів німецької **Berliner Zeitung**. «Естетика цього судового процесу нагадує критикам Кремля показові процеси часів Сталіна, коли обвинувачуваних тортурами та погрозами смерті примушували до найабсурдніших зізнань. Або, щонайменше, показові процеси брежневської ери, коли судді лише затверджували обвинувачення прокурорів, які своїми тирадами домінували на слуханнях».

Метою засудження Сенцова за майже відсутньої доказової бази є вселити страх у противників режи-

му, переконані у німецькому виданні **Frankfurter Rundschau**. «Сенцова засудили до 20 років ув'язнення. Мовляв, він організував два підпали та один замах у Криму. Докази: два свідчення інших обвинувачуваних. Один з них спростував свої свідчення перед судом, другий залякано мовчав. За цим ховається простий державний інтерес: Путін публічно повторює, що його війська захопили Крим, щоб захистити тамтешнє населення від начебто терору українських фашистів. Хоча від цього «терору» жодна волосина не впала з голови кримських росіян. Сенцова поставили перед судом, щоб залякати власну громадськість та вселити страх у всіх незгодних. А от Заходу Москва цим знову показала середній палець, ще вище піднятий, ніж раніше».

Після зачитання вироку, Сенцов та Кольченко прямо в залі суду заспівали гімн України. Схоже, що наші новітні політв'язні зможуть знову втішатися волею тільки після падіння режиму Путіна, що, до речі, може трапитися влюбий момент.

Зладив Андрій Фецин
на основі повідомлень **Grani.Ru, DW**
та власних інформацій

ХГ)

«МИ ВМИРАЄМО ПОСТІЙНО, ПАРАЛЕЛЬНО З ЖИТТЯМ ТА СТАРІННЯМ...»

Андрій Шкраб'юк – літургіст, знавець церковних піснеспівів східних Церков, есеїст, перекладач, з 2006 року – протопсалт Українського Католицького Університету; разом з групою молодих богословів-літургістів «Трипсінець» працює над перекладом повного корпусу візантійських літургійних текстів з увагою до їх музичного виконання. Він розповідає нам, чим для християнина є смерть та про особливості розуміння смерті східним християнством.

Чим для християнина є смерть? Смерть є тим, чого би не мало бути. Як говорить Святе Письмо, «смерти Бог не сотворив» (Мудр. 1,13). Смерть – це велика трагедія, яка не вміщається в нашій свідомості. Про смерть проблемно говорити тому, що її ніхто не спізнав. Навіть ті люди, які пережили клінічну смерть (і ми маємо їхні конкретні свідчення), не помирили біологічно. Невідомо, чи можна трактувати їхні свідчення як свідчення людей, які достеменно спізнали смерть.

Бог усе створив для життя, а смерті Він взагалі не бажає. Однак після катастрофи гріхопадіння Бог

робить її частиною свого плану. Наша свідомість ніби розколюється, адже ми бачимо повсюдність смерті, яка існує в неповному, але постійному нашому досвіді, адже щоразу споглядаємо відхід наших близьких, родичів, знайомих, друзів... Нас поставили перед фактом зникання людей та й загалом нашого життя. Смерть – це процес, який відбувається від моменту нашого народження постійно. Допоки ми молоді, а наші сили на злеті, ми цього не сприймаємо. Психологи вважають, що дитина до семи-восьми років абсолютно переконана у своєму безсмерті. Тільки згодом вона відкриває для себе закон проминання.

Факт смерті просто не може не тяжіти над нами своєю присутністю. Дуже важко тим людям, які не знають Христа. Як, властиво, християнство розуміє смерть? Після того, як сам Син Божий, воплотившись, прийняв на себе нашу долю разом зі смертністю, смерть змінила своє значення. Попри те, що смерті ми не хочемо, вона є моментом нашого єднання з Богом. Апостол Павло писав: «Де, смерте, твоє жало?» (I Кор. 15, 55). Ці слова

повторюються і у східнохристиянських літургійних текстах (зокрема, у проповіді св. Йоана Золотоустого в день Пасхи). Страшне жало, яке робило смерть остаточною, вже вирване. Смерть – момент переходу, а не остаточної завершення, як це було до розп'яття Ісуса Христа. Син Божий знищив жало смерті, тобто знищив її остаточно. Тепер кожна людина, яка входить у смерть, зустрічається по той бік з Богом.

Для східного християнства притаманне глибоке усвідомлення того, що смерть тісно пов'язана з гріхом. І пов'язана не юридично, адже це б означало, що смерть – кара за гріх. Східне християнство дивиться значно глибше, де гріх не є на початку, а смерть – укінці, а де гріх і смерть діють паралельно. Щоб це зрозуміти, потрібно трохи розширити та змінити свою свідомість. Гріх не у юридичному розумінні – це сила розпаду, яка існує у всьому створеному, це те, що, власне, східне християнство називає грецьким словом фвора, яке означає «тління» або «тління».

Продовження на 8 стор. ►

«МИ ВМИРАЄМО ПОСТІЙНО, ПАРАЛЕЛЬНО З ЖИТТЯМ ТА СТАРІННЯМ...»

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

Цей технічний термін демонструє постійну присутність гріха/смерти як нерозривного процесу. Гріх/смерть діє на рівні людської волі, адже людина воліє мати гріх і розпад, а не життя та безсмертя. Ми не можемо не грішити. Звичайна психологія підтверджує, наприклад, що людина декілька разів на день обманює, не кажучи вже про ціле плетиво інших гріхів. Це і є той тлін, який ми постійно носимо в собі, тлін як своєрідна сфера загнивання, де народжуються переступи Божих і церковних заповідей. Але гріх виявляється і в нашій неусвідомленій сфері, яку більшість людей не може контролювати. Гріх – це неухильність нашого старіння та хвороб. Нам видається, якщо я старий і огидний, то це – кара за мої гріхи. Ні. Це – стан буття, яке відпало від Бога. Ми вмираємо постійно, вмираємо паралельно з життям та старінням. Звісно, можна розсвітлити свою старість, але це залежить від того, як сильно людина любить Бога. Особа, яка виконує дві найголовніші заповіді – любить Бога і ближнього, навіть у старості не є огидною, здобуває духовну красу, яку бачать інші.

Процес гріха/смерти поєднується із творенням довкола нас (і, звісно, за нашої безпосередньої участі) шкаралуці нечутливості. Для того, щоб давати собі раду з життям у грішному світі, більшість людей утворюють навколо себе своєрідний панцир. Це – панцир егоїзму, байдужості, зосередженості на собі... Людина в певний момент «відкриває», що без такого панцира вона не здатна виживати в цьому світі (бо хто буде співпереживати з кожним болем і стражданням, думає вона, той збожеволіє, а зрештою... не зможе «гарно влаштуватися»

на цій землі). Біда в тому, що на старість панцир товстішає і призводить до страшної закам'янілості та зачерствілості духа. На цю тему є гірко-весела приказка: «Мудрість приходить зі старістю, але часто старість приходить сама». Нещодавно я спостерігав вражаючу ситуацію. Мати зірвала трирічній дитині три квіточки, які росли осторонь

судити цю людину, – можливо, вона мала дуже важке життя. Але суть християнської віри полягає у тому, щоб відмовитися від панцира і покласти повністю на Бога. Вірити – означає не боятися, не боятися того, що світ тебе з'їсть. Бог – це Той, хто співчуває, хто бере нашу зраненість на себе, хто розділяє з нами жах існування. Коли Ісус сам прийняв смерть, то тепер смерть, як не парадоксально, стає для нас визволенням.

Правдивий християнин мусить бути готовим до смерті завжди. Але це не означає бути якоюсь особливо постійно напруженим. Одного святого запитали: «Якби під час футбольної гри вам повідомили, що за сорок хвилин на вас чекає смерть, що ви би зробили?» «Я закінчив би матч», – відповідь чоловік. Не варто завжди напружуватися в думанні про смерть, адже головне – бути відданим Богові. Ми повинні зростати у відданості Господові, у вірі, яка не боїться жити без панцира. Святі таїнства, церковна служба, сама Церква існує як така своєрідна «фабрика спасіння», «лабораторія преображення», яка замість нашої вбогої одяжини нечутливості дає нам Божий захист – панцир Святого Духа. Огорнуті таким панциром, ми можемо тепер відкинути

Молитва доньки Героя. Символічне представлення нинішньої ситуації в Україні, де горе, біль, сльози перемішалися з молитвою та надією. На світліні Юстинка, донечка пластуна Віктора Гурняка на могилі батька у День Незалежності. Віктор Гурняк був фотокореспондентом, бійцем 24 батальйону територіальної оборони «Айдар» Міністерства Оборони України. Боросячи Батьківщину у війні з Росією загинув 19 жовтня 2014 р. в селищі Сміле на Луганщині. Господи, прийми його до обителі своєї! (А.Ф.)

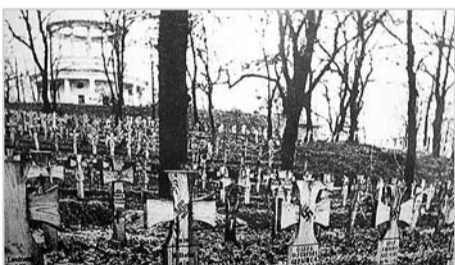
» Особа, яка виконує дві найголовніші заповіді – любить Бога і ближнього, навіть у старості не є огидною, здобуває духовну красу, яку бачать інші »

дороги на невеличкому моріжку. На цю матір накинута одна старша жінка і почала її страшенно бештати: «Це для того, щоб любоватися. Наплодили тут дітей і рвете квіти, які ми садимо...». Клінічний приклад зачерствілості. Не йдеться про те, щоб за-

страх зраненості, співпрацювати з Богом у ширенні Його життя у світі. Адже ми, християни, – Божі співробітники (1 Кор. 3, 9). Христос воскрес, і ми в Церкві можемо перетворювати разом з Ним те, що призначене на смерть (починаючи від нас самих і нашого життя), на початок нового воскреслого і вже безсмертного світу.

Підготувала **Наталія Драган-Іванець**, «Дорогою молитви»

ХГ)

Німеччина отримала доступ до останків вояків Вермахту, похованих у Києві. Близько 700 загиблих під час II світової ексгумують і перепоховують за участі військовослужбовців Бундесверу та Збройних Сил України.

Уперше за 70 років після закінчення II світової війни німецька сторона отримала доступ до військових поховань у центрі Києва на Аскольдовій Могилі. До цього Народний Союз Німеччини з догляду за військовими похованнями (далі в тексті – Союз – Ред.) неодноразово отримував відмову від української влади.

ПРОБЛЕМАТИЧНЕ ПОХОВАННЯ

«Питання поховань на Аскольдовій Могилі завжди було дуже політизоване. Там поховані не тільки німецькі

ОСТАНКИ ВОЯКІВ ВЕРМАХТУ ПЕРЕПОХОВАЮТЬ

Німецьке кладовище на Аскольдовій Могилі. Нині там греко-католицька церква св. Миколая. С-на з 1943 року

вояки, а й українські студенти, герої Крут, відомості про яких влада увесь час намагалася замовчувати. Тому німецькій стороні відмовляли, щоб не ворушити історію і не привертати увагу до цієї теми», – розповів DW доцент історичного факультету Київського Національного Університету Олександр Іванов.

«Наші фахівці кажуть, що там поховано більше тисячі осіб. Ми сподіваємося всіх їх ексгумувати і перепоховати на центральному змішаному кладовищі у Віті-Поштовій під Києвом», – говорить очільниця київського офісу Союзу Світлана Іскра. Разом з пошуковцями працюватиме і військовий капелан Бундесверу, який читатиме молитви над знайденими останками.

Головна мета робіт, які здійснюватиме організація, це історичне при-

мирнення, зазначає її віце-президент Вольфганг Шнайдерган. «В Україні є п'ять великих кладовищ, де поховані німецькі вояки часів II світової війни. Ми доглядаємо за ними і хочемо, щоб родичі загиблих могли прийти і вшанувати пам'ять полеглих у тій війні. Зараз це дуже актуально – пам'ятати уроки історії.»

СПІЛЬНА РОБОТА

Керівник східноєвропейського відділення Союзу Вольфганг Штроек уточнює, що в Україні під час II світової війни загинуло близько 400 тисяч німецьких вояків. Близько половини всіх останків фахівці організації зможуть ідентифікувати й перепоховати. При цьому близько 100 тисяч вже ідентифіковані і перепоховані в Україні. Усі фінансові витрати німецька сторона бере на себе. Загалом для догляду за могилами німецьких вояків по всьому світу організація витрачає 10 мільйонів євро на рік.

Вояки Збройних Сил України

допомагають у пошукових роботах здебільшого фізичною працею – знімають шар ґрунту на місці ймовірних поховань. Потім справу продовжують спеціалісти з ексгумації. А після перепоховання доглядати за могилами німецьких вояків допомагають українські студенти.

КРИМСЬКЕ КЛАДОВИЩЕ НЕДОСТУПНЕ

Одне з найбільших змішаних кладовищ, на якому перепоховані останки більше 50 тисяч вояків Вермахту, знаходиться у Криму під Севастополем. Зараз догляд за могилами там ускладнений через політичну ситуацію, кажуть у Союзі. «Ми, звісно, вважаємо Крим українською територією, але тепер змушені передавати кошти Москві, аби там хоч якось доглядали за цим кладовищем. Але рідні похованих там німецьких солдатів не мають змоги зараз відвідувати ці могили через політику Росії», – зазначає Штроек. DW

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5